

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓/๒๕๕๔

วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ศาลจังหวัดชลบุรีส่งคำร้องของจำเลย เพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ด้วยศาลจังหวัดชลบุรีได้ส่งคำร้องของผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยที่ ๓ (นายโยชิมิ ทานากะ) คดีอาญาหมายเลขดำที่ ๖๖๓/๒๕๓๕, ๑๑๐๕/๒๕๓๕ และ ๑๒๒๗/๒๕๓๕ ว่า เรือนจำกลางชลบุรีปฏิบัติต่อผู้ร้องโดยขัดต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ตามที่ศาลจังหวัดชลบุรีมีคำสั่งให้ส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า นายโยชิมิ ทานากะ หรือฮาซาชิ คาสึโนริ ผู้ร้องซึ่งเป็นชาวญี่ปุ่น ถูกพนักงานอัยการจังหวัดชลบุรีฟ้องเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดชลบุรี ฐานร่วมกันมีไว้เพื่อนำออกใช้ซึ่งธนบัตรรัฐบาลต่างประเทศปลอม อันตนได้มาโดยรู้ว่าเป็นปลอม และร่วมกันฉ้อโกงทรัพย์สินผู้อื่นรวม ๓ คดี ตามหมายเลขดำที่ ๖๖๓/๒๕๓๕, ๑๑๐๕/๒๕๓๕ และ ๑๒๒๗/๒๕๓๕ และยังอยู่ในระหว่างพิจารณาทั้ง ๓ คดี ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดชลบุรีว่า ถูกเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางจังหวัดชลบุรีใช้ตรวนที่ข้อเท้าตลอดเวลา เป็นเวลาประมาณ ๒ ปี ๔ เดือน ผู้ร้องเห็นว่าเป็นการปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม และขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๖ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๓

ศาลจังหวัดชลบุรีสั่งให้ตั้งสำนวนแยกต่างหากจากคดีเดิม และนัดไต่สวนผู้บัญชาการเรือนจำกลางจังหวัดชลบุรีและผู้ร้อง โดยนายนิกร สร้อยเพชร ผู้บัญชาการเรือนจำกลางจังหวัดชลบุรี เบิกความถึงเหตุที่ต้องตีตรวนเพราะผู้ร้องมีพฤติกรรมน่าจะหลบหนี และเจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจตำบลพัทธยา สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองชลบุรี มีหนังสือแจ้งให้ทราบว่า ผู้ร้องเป็นผู้ต้องหาสำคัญ มีประวัติร้ายแรง ต่างประเทศต้องการตัวเพราะถูกกล่าวหาว่าทำการปล้นเครื่องบินจากประเทศญี่ปุ่น ไปลงที่ประเทศเกาหลี ให้กวดขันรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับการหลบหนี การแย่งตัว รวมตลอดการควบคุมเรื่องอาหารด้วย และหากจะปล่อยตัวขอให้อายัดตัวไว้ก่อนด้วย นายนิกรเบิกความด้วยว่า ผู้ร้องได้ร้องขอให้ถอดโซ่ตรวนเพราะได้รับบาดเจ็บจนเป็นแผลนั้น ได้ตรวจแล้วเห็นว่าไม่มีบาดแผล จึงยังไม่ถอดให้ แต่ผู้ร้องเบิกความว่าถูกตีตรวนตลอด ๒๔ ชั่วโมง ผู้ร้องไม่เคยมีพฤติกรรมพยายามหลบหนี ไม่เคยโต้เถียงหรือโต้แย้งกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

พิจารณาข้อเท็จจริงตามหนังสือจากหน่วยงานราชการส่งถึงผู้บัญชาการเรือนจำกลางจังหวัด ชลบุรีว่าผู้ร้องเป็นผู้ต้องหาสำคัญ อาจหลบหนีหรือถูกแย่งตัว ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจสั่งใช้ เครื่องพันธนาการได้ โดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ ใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขัง เว้นแต่

- (๑) เป็นบุคคลที่น่าจะทำอันตรายต่อชีวิต หรือร่างกายของตนเองหรือผู้อื่น
- (๒) เป็นบุคคลวิกลจริต หรือจิตไม่สมประกอบ อันอาจเป็นภัยอันตรายต่อผู้อื่น
- (๓) เป็นบุคคลที่น่าจะพยายามหลบหนีการควบคุม
- (๔) เมื่อถูกคุมตัวไปนอกเรือนจำ เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ควบคุมเห็นเป็นการสมควรที่จะต้อง

ใช้เครื่องพันธนาการ

(๕) เมื่อรัฐมนตรีสั่งว่าเป็นการจำเป็นจะต้องใช้เครื่องพันธนาการเนื่องแต่สภาพของเรือนจำ หรือสภาพการณ์ของท้องถิ่น

ภายใต้บังคับอนุมาตรา (๔) และ (๕) แห่งมาตรานี้ ให้พัศดีเป็นเจ้าหน้าที่มีอำนาจที่จะสั่ง ให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังและที่จะเพิกถอนคำสั่งนั้น”

กรณีตามปัญหาจึงเป็นไปตามมาตรา ๑๔ (๓) และวรรคสอง แม้ผู้ร้องขอให้ถอดเครื่อง พันธนาการ (โซ่ตรวน) แต่ทางเรือนจำกลางจังหวัดชลบุรีอ้างว่าเป็นการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๔ กฎกระทรวงมหาดไทย ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ซึ่งมีเหตุ ที่จะกระทำได้เพราะเกรงว่าจะหลบหนี โดยมีหนังสือยืนยันจากหน่วยงานต่างๆ สนับสนุน นอกจากนี้ ทางเรือนจำยังเห็นว่ายังจะต้องถูกดำเนินคดีอื่นอีก

จากข้อเท็จจริง ถ้าผู้ร้องขอให้ศาลจังหวัดชลบุรีส่งคำร้องในเรื่องที่ผู้ร้องถูกฟ้องว่า บทบัญญัติ ที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญเห็นว่ากระทำได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ และ ศาลรัฐธรรมนูญต้องรับวินิจฉัยให้ แต่สำหรับกรณีนี้ผู้ร้องกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของเรือนจำกลางจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีโช่ประเด็นข้อโต้แย้งในคดีเดิม หากผู้ร้องเห็นว่าเจ้าหน้าที่เรือนจำกลางจังหวัดชลบุรีปฏิบัติหน้าที่ โดยมิชอบ ผู้ร้องขอที่จะฟ้องเป็นคดีใหม่แล้วยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดชลบุรี และขอให้ส่งความเห็น ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ แต่ผู้ร้องหาได้ดำเนินการเช่นดังกล่าวไม่ กลับยื่นคำร้องต่อศาลในคดีเดิม เพื่อขอให้ศาลสั่งถอดโซ่ตรวน และพร้อมกันนั้นได้ขอให้ศาลจังหวัดชลบุรีส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่เรือนจำขัดต่อรัฐธรรมนูญด้วย เช่นนี้เห็นว่ากรณีไม่ต้องด้วย บทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงเห็นควรให้ยกคำร้อง แต่เมื่อความเห็นของตุลาการเสียง ข้างมากให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัย จึงจำต้องดำเนินการต่อไป

ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องนี้ได้ความว่า ศาลจังหวัดชลบุรีพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๒ ให้ยกฟ้องโจทก์ ไม่ลงโทษนายโยชิมิ ทานากะ จำเลย ซึ่งเป็นผู้ร้องในเรื่องนี้ และต่อมาปรากฏว่าศาลอาญาได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ ผ ๔/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓ เรื่องส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยมีคำสั่งให้ส่งตัว นายโยชิมิ ทานากะ ผู้ร้อง ไปดำเนินคดีที่ประเทศญี่ปุ่น และให้ขังนายโยชิมิ ทานากะ ไว้ในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เพื่อส่งตัวข้ามแดนไปดำเนินคดีที่ญี่ปุ่นตามคำร้องของสำนักงานตำรวจแห่งชาติญี่ปุ่น ในความผิดเกี่ยวกับการจี้เครื่องบินของสายการบินญี่ปุ่น ความผิดเกี่ยวกับการก่อจลาจล และความผิดโจมตีสถานีตำรวจ ซึ่งเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครได้ส่งตัวผู้ร้องให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติไปเมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ และผู้ร้องได้ถูกส่งตัวไปประเทศญี่ปุ่นแล้ว ปรากฏตามหนังสือกรมราชทัณฑ์ ที่ มท ๐๕๑๑/๒๐๑๕ ลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัยในประเด็นตามคำร้องต่อไปก็ไม่เป็นประโยชน์แก่นายโยชิมิ ทานากะ ผู้ร้อง เพราะไม่อยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์แล้ว จึงให้จำหน่ายคำร้อง

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ